

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Kossuth Lajos-
uteza 37. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Felelős szerkesztő: Dr. TERHES SÁMUEL.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdeté-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többzori hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Állami gyermekmenhely Rima- szombatban.

Lapunk hasábjain már több ízben foglalkoztunk ez üdvös intézménnyel, népesedési szempontból kiváló fontosságú kérdéssel. Csak nem régen is első cikk jelent meg lapunk ez évi 19. iki számában, a mely alapos részletességgel adja képet az itten építendő állami gyermekmenhelynek.

Tudjuk és ismerjük a nagy közönség izlését és véleményét, hogy igen kevesen vannak azok, kik cikkünk címe után itélve értéket tulajdonítanak annak és bizony sokan el sem olvassák, sőt ellenkezőleg diszisztálva dobják azt félre azon tévesen terjesztett vélemény alapján érzett tudatban, hogy az a monumentális épület, melynek alapkövét immár pár nap alatt elhelyezik és városunk díszét csak emelni és anyagi érdekeit igen előnyösen szolgálja fogja, a bűn, az erkölestelen-ség menhelye lesz.

Bármilyenek is legyenek azonban ma a vélemények és bármennyire is idegenkedjék a nagy közönség ezen kérdés fejtegetésétől, nekünk a közügy érdekében és szolgálatában ismét csak kötelességünk a szónyegen lévő ügygel mindaddig foglalkoznunk, míg annak előnyeit és állami érdekekből hasznát a most idegenkedő közönség be nem látja. Annál is inkább, mert nemhogy a közönség szimpatizozna ezzel az intézménnyel, de még inkább jobban és jobban meghidegült irányában.

Hogy hol kell keresni ennek a bajnak beteges esiráját, sokáig kutattuk, de sajnos, biztos gyökerekre nem találtunk bármennyire is igyekeztünk a sovány, kőkemény talajt fölászni — Egy azonban igaz, és tisztelet a kivételnek, de nyíltan merjük kimondani, hogy a gyűlölet első szála ezen intézmény ellen egyes női szívekből ágazott ki: onnan, a hol épen annak meleg talajban kellett volna az első termékenyítő esirákat kihajtani, és a fiatal gyenge plántát továbbra is a gyöngéd női szív könnyeivel öntözni.

Mélyen tisztelt hölgyeink, honleányok és uraink! Gondoljunk csak vissza arra a nem

régen mult időre, midőn a fehér-kereszt szent jelvénye és aegise alatt vármegyénkben és városunkban egy kicsi mozgalom indult meg; hogy rakjuk össze fillérjeinket és hajlékot emeljünk az elhagyott kisdedeknek, hol fejüket élesztő álmra hajtják, kenyeret adjunk kezeikbe, hogy az éhség el ne sorvassza őket és rongyot akasszunk dermedt testökre, hogy a hideg és a betegség ne a biztos halálnak, de a magyar hazának és nekünk tartsa meg életöket. És mi lett az eredménye? Az eldobott kicsi szeplőtlen hólabda pár év alatt valóságos lavinává növekedett, a mely az utóbbi időben az emberi szívek ridegsége folytán oly erőssé fagyott össze, hogy azon biztosan fog az állami gyermekmenhely felépülni és az állami gondozás nem engedi azt összeroppanni. Talán üdvös volt az emberek ridegsége és talán éppen a 12. ik órában fagyasztotta meg elhidegülésével a még ugyan növekedhető lavinát, hogy az államkormány ezt észre vegye és a további tevékenységet vegye által.

A törvényhozás, az állami gondozás bizonyára sejtette, hogy a lelkesedés, mely 8—10 év előtt oly nagy volt, csökkenni fog és azért alkotta meg az 1901. évi VIII. és XXI. t. cikkeket az elhagyott gyermekek védelméről.

Törvényt alkotott az állam, hogy azt a gyermekanyagot, a mely idáig a biztos pusztulásnak volt kitéve, megmentse a hazának, hogy majd felnevelve, egykor az állam hasznos polgárai és a magyar faj egyedei lehessenek.

Kimondotta a törvény, hogy minden oly 15 éven alul levő vagyontalan gyermeket, a kinek eltartásra és nevelésre köteles és képes hozzátartozói nincsenek és a kinek eltartásáról és neveléséről a rokonok, jótévedők, jótékony intézetek vagy egyesületek kellően nem gondoskodnak, az illetékes árvaszékek által hatóságilag elhagyottanak nyilvánítja és állami menhelyek által gondozásába veszi. Mint a törvény szövegéből látszik, az volt a törvényhozásnak a célja, hogy kivétel nélkül mindazon gyermekeket, kik önjerejükből élni nem tudnak és gyamolítójuk, gondozójuk nincsen, szóval árvák, a maga szárnyai alá veszi és mint gyermekét magának felneveli.

Különösen vezette a törvényhozást az is, hogy a jótékony fehér-kereszt egyesületek, nőegyletek, árvaházak, stb. nem rendelkeznek oly anyagi eszközökkel, hogy több gyermek gyamolításáról gondoskodhassanak, s habár ezen intézetek jótékonyasági célból nagy tevékenységet fejtenek is ki a gyermekmentés terén, anyagi erőhiányában elenyésző csekély volt annak eredménye állami szempontból.

Ez alapon létesítette az állam, az ország különböző helyein az állami gyermekmenhelyeket s többi között székvárosunkban is. — Egy év előtt azon eszme, hogy Rimaszombatban állami gyermekmenhely fog épülni, még csak egy reményteljes álm volt, de mely ma már az örvedetes valósággá változott; mert mint biztosan értesülünk, már az épület alapozásához az első kapa vágást is megtették és kora ősszel egy inpozans épület fogja hirdetni a jótékonyaság, a humanizmus és állami gondoskodás nemesítő eredményét a városnak déli oldalán. — Hogy kié a babér e téren, azt már más alkalommal is elmondottuk, azt azonban ezuttal is büszkén hangoztatjuk, hogy minden esetre első sorban kicsi, de eredményt produkáló fehér kereszt egyesületünket kívánta az államkormány első sorban honorálni, midőn az állami gyermekmenhelyet sok nagyobb és áldozatra kész vármegye és város mellőzésével itten létesítette.

Megtette tehát az állam a maga kötelességét, sőt jóval nagyobb mértékben, mint a hogy tervezte, mert e célra egy és fél milliót irányzott elő s ma már több a kiadása három milliónál.

Ebből látszik, hogy a biztos cél és eredmény kivételre kevés az állam is egy magában, és szüksége van polgáraitra, azok munkájára és anyagi támogatására.

És most, midőn odáig jutottunk, hol arra a legnagyobb szükség lenne, a jótékonyasági egyesületek városunkban, kik tulajdonképen megteremtették itt ez intézményt a fehér-kereszt egyesület és a jótékony nőegyesület és a kiket az állam érdemeiért honorálni óhajtott, elhidegülnék az intézménnyel szemben és az épülő állami

TÁRCZA.

Egy kis tarka lepke . . .

Egy kis tarka lepke
Égő vágytól űzve
Szállott egy kicsiny kis virágoeska felé,
És a hogy elérte
Rajongva, hevülve
Megvallotta neki kis szíve szerelmét.

A kis virág meghallgatta,
És azután kikaczagta!
Kicsiny lepke mindhiába esdekelt;
Ott, a hová űzte vágya,
Hímes szárnyát szíve lángja
Ézette el, s az a kacaj ölte meg!

Hogy irigyelem én,
A szép kicsi lepkét!
Bár fekszik holtan, élettelenül,
Míg én itt küzködve,
Kétség közepette
Várom, hogy a sorsom ugyan hova dül! . . .
Mezarthim.

A nagyszülőmi szinpartoló egyesület.*)

Irtá: TERHES SAMU.

Egy szép októberi délután a sörházból hazatérő Konota Jánost a következő szavakkal üdvözölte Perez Borbála:

— Fű!

Konota János városi adóellenőr, Perez Borbála okleveles bábaasszony, a fiu pedig Konota Jánosné szül.

*) Szerzőnek sajtó alatt levő kőtetéből.

Cseresnyés Julianna újszülött gyermeke volt, a ki később a szent kereszttségben szintén a János nevet kapta.

Az őszi napsugár sűrű pászmákban ömlött be a nyitott ablakon, megcsillant a Perez Borbála szépen csiszolt okuláréján és bevonta a Konota János biborvörös orrát sajtósárga csillogó zománczszal.

Ilyen volt az ifju Konota János születésnapja, azé a Konota Jánosé, a ki később arra volt hivatva, hogy a nagyszülőmi szinpartoló egyesület ügyvezető altitkárrja legyen.

De míg erre a nevezetes állásra az ifju Konota János elvergődött, addig sok és nehéz küzdelmeken kellett keresztülni menni.

Gyermekkorának különösen két fontos eseménye érdemel felemlítést. Ez a két fontos esemény két pofon, a melyet Konota János különböző körülmények között kapott.

Az egyiket husvét szombatján kapta. Husvét szombatján este hat órakor megszólalnak a katolikus templom harangjai és hangos zugással ünneplik Jézus feltámadását. A templom ajtaja megnyílik és jön ki rajta a nagy proceció.

Az ifju Konota János is odafurakodott a nagy néptömegbe és kíváncsian nézte a sok szép festett zászlót, meg a cifra ruhájú papokat. Egyszer csak az egész tömeg levett kalappal a földre borult, csak Konota János maradt állva feltett kalappal. Ezért azután az ájtatosság bevégeztével Lojzi, a pontos egyházi (Isten nyugosztalja szegényt, éppen tavaly halt meg) ugy pofon vágta fiatal barátunkat, hogy két méternyire repült le a kalapja.

Konota János felvette a kalapját a földről, szépen leporozta és jól megjegyezte magának, hogy husvét szombatján imádkozó emberek között le kell venni a kalapot.

A következő esztendőben husvét szombatján a zsidó templomba vetette a sorsa. Egyszerre látja, hogy ott is imádkoznak és visszaemlékezve a mult esztendei szomorú emlékekre, gyorsan lekapta fejéről a kalapot, a miért

azután a háta megett álló Tepper bácsi ugy cserdítette nyakon, hogy egy napig zugott utánna a füle.

Ebből a két pofonból levonta Konota János azt a tanulságot, hogy néha fel kell tenni a kalapot, néha pedig le kell venni. Ott kell feltenni, a hol „kell“ és ott kell levenni, a hol „musszaj“. Ezzel a hasznos életfilozófiával indult neki az életnek, hol feltette a kalapot, hol levette és ezt olyan ügyesen és előrelátással csinálta, hogy már fiatal korában Nagy-Sulyom társadalmának vezéregyéniségei közé küzdötte fel magát.

Nagy hűrt pendített meg'ebben az időben a „Nagy-Sulyom és vidéke“ című társadalmi közlöny „Haladjunk“ című vezércikkében. A haladás jelét Betrenczy ur, a felelős szerkesztő és az említett vezércikk írója, abban látta, hogy egy szinpartoló egyesületet kell alakítani.

Az eszmét a város vezéregyéniségei általános tesszéssel fogadták és nyomban megindult a szervezkedés. Számátalan bizottsági gyűlés után elkészítették az alapszabályokat. Megalakult a tisztikar és abba Konota János, — mint a „Nagy Sulyom és Vidéke“ irta — „aranyifjúságunk rokonszenves tagja“ ügyvezető altitkárrá lett megválasztva. Az egész városnak tiszteletbeli segédfogalma sem volt arról, hogy mi teendője lehet egy ügyvezető altitkárnak, de az a fő, hogy minél több tisztséget szervezzenek, mert a tisztséggel kitüntetettek annál lelkesebb tagjai lesznek az egyesületnek.

A szinpartoló egyesület felelőlte az egész társadalmat, csak Czirbesz András jelentette ki a városháza előtti padon, hogy az egész szinpartoló egyesület számárság és hogy sokkal nagyobb szüksége volna Nagy-Sulyomnak egy vágóhidra. Czirbesz Andrásnak ez az okoskodása teljesen érthető, mert először is ő mindenekbe és mindenütt az ellenzékét képviselte, másodsor pedig ő becsületes mészáros mester ember, a kinek mindig a marhán és a vágóhidon jár az esze.

Czirbesz András letorkolták és a szinpartoló egyesület úgye haladt szépen a maga útján.

gyermekmenhelyet tévesen a bűn és erköstelelenség menhelyének nyilvánítják

Tévedni emberi dolog, azt mondja a közmondás, és ez, valamint azon körülmény, hogy nincsennek tisztában az intézménnyel, menti azokat, kik e véleményen vannak és ezt hangoztatják.

Hát pár szóban elmondjuk végezetül itten, hogy mi az állami gyermek gondozás, mint a törvény szavaival már fennebb elmondottuk. Minden törvényes vagy törvénytelen, minden árva vagy nem árva gyermeket, a ki a maga erejéből élni nem tud, vagy a szegény szüle, vagy rokon, vagy a fehér kereszt, vagy a nőgyesület gondozni nem tudja — az állam gondozásába veszi és neveli; nagy tévedésben vannak tehát azok, kik azt hiszik, hogy csak törvénytelen gyermeket gondoz és gyámolít az állam; nem, mindenféle gyámolításra szorult gyermeket, és mutatja ezt az itteni statisztika, midőn circa 450 állami lag gondozott gyermek között csak 54 törvénytelen gondoztatik és ezeknek gondozási költségeihez is a szüle havonként, ha rendes fizetése van p. u. cseléd munkás stb. köteles 2—3 forinttal hozzájárulni és az rajta a hatóság utján be is hajtatik.

Ezen gyermekek részint Rimaszombathban, továbbá a vármegyében, részint a szomszédos vármegyékben és magyar vidéken, magyar tápszüléknél vannak elhelyezve 10—12 korona havi tartásdíj mellett. — A múlt évben az állam ezen gyermekeket ruházta is, de ez évben már nem volt képes, mert sok volt a kiadása. A jótékony fehér-kereszt és nőgyesületek, tehát itt a tér és kötelesség támogatni az államot nagy és üdvös céljaiban, és ha másképp nem, elavult ruhákkal segíteni e szerencsétlen gyámolításra szorult gyermekeket.

Eger és Rozsnyó városok jótékony közönsége már tudja a célját és meg is tette kötelességét, mert a beérkezett értesítés szerint az ottani jótékonyegyesületek gondoskodni fognak az ottan elhelyezett gyermekeket, mennyire lehetséges ruháskával ellátni. Hasonlólag a mi fehér-kereszt egyesületünk is elhatározta, hogy 700 korona fenmaradó kamat jövedelmét erre fogja fordítani.

Fordulunk ezek után a fehér kereszt egyesület felkérése folytán a szép és nemes célért rajongó közönséghez, sziveskedjék e pár sort elolvasásra méltatni és azt megszívlelni. A jövő mindnyájunk előtt ismeretlen, s ki tudja, mikor dobhatja a balvégzet bármelyikünket a pusztulás karjaiba és a nélkülözés pusztá sivar mezejére, s ha gyermekeink vannak és mi azoknak a szájába egy falat kenyeret nem tudunk adni, testőkre egy rongyot nem tudunk akasztani, ki fogja a tehetetlen szülét pótolni? Az elmondottak szerint az állam, a jótékony egyesületek és az egyes jótévcők.

Gyűjtjük össze elavult felső- és fehér ruháinkat, küldjük be az állami gyermekmenhely gondnoki hivatalába, hol azt adományképen, de megfelelő pénzért is szívesen és örömmel elfogadják és jutalmuk legyen ezen jótévcőknek azon édes tudat, hogy az embernek is, meg az államnak is érdekében cselekedtek. —y.

Már nagyobb összegű alaptőkét gyűjtöttek össze és már Felleghy Aladár szinigazgatóval is megkötötték a szerződést, mikor egy szomorú eset zavarta meg az általános együttműködést.

Elkövetkezett ugyanis a dolog legnehezebb része, az ülőhelyek elrendezése. Erre nézve egy külön bizottság lett kiküldve. A bizottság megkezdte működését, szépen elrendezte az ülőhelyeket, olyan szépen, hogy ebből támadt a nagy kavargás és a lovagiasság, társadalmunk rákfenéjében a párbajjal karöltve, megjelent Nagy-Sulyomban.

A kavargás abból támadt, hogy a szinpartoló egyesületnek harminczhárom olyan tagja volt, a ki az első rendű hely után járó tagsági díjat befizette, ellenben az első sorban csak huszonhét helyet tudtak elhelyezni. Nem kell a Maróthy számtani tudományával bírni, hogy az ember ki tudja számítani, miszerint ilyenképpen hat embernek csak a második sorban jutott hely. Ezek közt a második sorba jutott tagok közt volt Konota János barátunk is.

Ez természetesen olyan nagy sértés volt, hogy Konota János, többi mellőzött társával egyetemben rögtön kilépett a szinpartoló egyesületből, miután előbb az ügyvezető altitkári állásáról lemondott.

Napokon keresztül ez a nevezetes esemény foglalkoztatta Nagy-Sulyom életét. A kaszinóban erről beszéltek, sőt a délutáni kávé összejöveteleken még a cselédkérdést is háttérbe szorította. A szinpartoló egyesület elnöke rendkívüli választmányi ülést hívott össze, a mely hivatva volt a kellemetlen esetet valamiképpen reperálni. A felelős szerkesztő lépett érintkezésbe a diszidensekkel és ő közvetítette a rendkívüli választmányi üléssel a békepontokat.

Több napi ülésezés után végre sikerült a békét helyreállítani. Ugyanis Vepeléti Mihály telekkönyvezető azt az indítványt tette, hogy fényes pléhtáblákon nagy fekete betűkkel irassék a második sor felé, hogy „Első sor”, így azután ez is éppenolyan első sor lesz, mint a

Orvosok és gyógyszerészek gyűlése Rozsnyón.

A gömörvármegyei orvosszövetség s az orvosok és gyógyszerészek egylete rendes tavaszi közgyűlését május hó 25-én tartotta Rozsnyón, az ottani kiesfékvésű vasas gyógyfürdőben, dr. Löcherer Tamás elnöke alatt. Jelen voltak: dr. Auerbach Lajos (Rozsnyó), dr. Drachler Adolf (Csetnek), Fekete Nándor (Putnok), dr. Gaál Gusztáv (Tornallya), dr. Gescheit József (Pelsőz), dr. Hajesi Sándor (Rozsnyó), dr. Kármán Aladár (Rimaszombat), dr. Kengyel János (Csetnek), Kerekes Mór (Rimaszombat), dr. Maurer Arthur (Rozsnyó), Pasteiner Ernő (Rozsnyó), dr. Pösch Dezső (Rozsnyó), Pösch Aladár (Rozsnyó), dr. Ruber József (Rozsnyó), dr. Schwirján János (Dobsina), Strausz Árpád (Rozsnyó), dr. Zehery István (Rimaszombat).

Dr. Löcherer elnök szívélyes szavakkal üdvözölte a megjelenteket s bejelentette, hogy dr. Meskó Miklós, dr. Lichtschein Adolf, dr. Szabó Károly és dr. Posevitz Albert, kik a megjelenésben akadályozva voltak, kimentették magukat. Új tagokként belétek: dr. Adriányi János dobsinai körorvos, dr. Glatter Béla magánorvos Rimaszombán, dr. Lusztig Sándor balogi körorvos és Strausz Árpád állatorvos Rozsnyóról. Az orvos egyletből dr. Tausz Béla volt eszéi fürdőorvos, dr. Dobó Dezső jolsvai honvédorvos és Klekner Géza volt rozsnyói állatorvos kilétek.

Ezután dr. Löcherer Tamás elnök előterjesztését hallgatták végig nagy figyelemmel s tudomásul vették a nagy gondal összeállított jelentést, melyben az elnök reassummálja a három évi működést és annak eredményét. Különösen kiemelendő az, hogy a szövetség állandóan éber figyelemmel kísérte és istápolta az orvosi közügyeket, mindenkor eredményesen védte meg a tagok anyagi és erkölcsi érdekeit a közönség tulkapásaival szemben is, jelentékeny összeggel gyarapította az országos nyugdíjalapot, sürgette a törvényhozásnál az orvosok anyagi helyzetének javítását, a közegészségügy rendezését, kidolgozta az igazságügyi eljárásoknál igénybe vett orvosszakértők jobb javadalmazásának tervezetét, a betegsegélyző egyletekkel és biztosító társaságokkal szemben az orvosi rend érdekeit megvédte stb. Nem kiesimyelhető tehát az a munka, melyet a szövetség végzett, s bár eddig még nincs meg a várt eredmény, kétséget nem szenved, hogy ez meg lesz a jövőben, s a helyzet ma is kedvezőbb, mint azelőtt volt. A testületi szellem, az összetartozás érzete és az egyetértés is lényegesen erősödött, és a szövetség minden esetben — mikor erre szükség volt — hatalmas erkölcsi súlyát latba vetette. A három év alatt sok becses szakértő, tudományos előadás és érdekes beteg, új gyógyszerek stb. bemutatásának színpontja volt a közgyűlés (16 értekezés volt 6 közgyűlésen). Végül bejelenti az elnök, hogy a megye összes orvosi (egy kivételével) és gyógyszerészei tagjai a társulásra és az összetartás fokozására létesült intézménynek s azután szép szavakkal emlékezik meg az orvosi működésének 50-ik évét betöltött Schwarz Ármán putnoki körorvosról, s a 25-ik évét betöltött: dr. Honóczy Gyula kokovai körorvosról, dr. Hensch Géza jolsvai városi és dr. Pösch Dezső rozsnyói városi tiszti orvosokról, kiknek további áldásos s a szenvedő emberiség érdekében kifejtendő munkásságához egészséget, kitartást és sikert kíván.

A közgyűlés lelkes éljenzéssel kísérte a lendületes jelentést, azt általános helyesléssel tudomásul vette és egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatni határozta.

Dr. Kármán titkár bejelentette dr. Szabó Károly szövetségi és Kishonthy József orvos egyleti pénztárnok kimutatását, melyet a közgyűlés tudomásul vett s mindkét pénztárnoknak elismerése és köszönete kifejezése mellett a felmentvényt megadta.

A titkár három éves mandátuma lejárván, az elnök tisztársai nevében is megköszönte a bizalmat s a közgyűlés a választás megejtésének idejére elnöké dr. Maurer Arthur választotta, ki dr. Pösch Dezső, dr. Hajesi Sándor és dr. Gaál Gusztávval végezte a titkos szavazatok beszédét. — Megválasztottak: elnöké: dr. Löcherer Tamás, alelnöké: dr. Meskó Miklós és dr. Maurer Arthur, jegyzőké: dr. Kármán Aladár és dr. Urszinyi Gyula, pénztárnokká: dr. Szabó Károly. Választmányi tagokká: dr. Gaál Gusztáv és dr. Hajesi Sándor (ujak), dr. Krecs Gyula, dr. Kengyel János, dr. Lichtschein Adolf, dr. Pösch Dezső, dr. Schwirján János, dr. Tóthy János és dr. Zehery István.

tulajdonképeni első sor. Ebbe azután a kilétek bele nyugodtak és visszalétek.

Konota János is elfoglalta ügyvezető altitkári tisztviselő, de azért nem volt teljesen megnyugodva és várta az alkalmat, hogy a szinpartoló egyesületnek a kölcsönt vissza adhassa.

Az alkalom nem sokáig késelt. Felleghy Elemér szinigazgató jól szervezett társulatával bevonult Nagy-Sulyomba és megkezdte működését. Mindjárt az első előadásban megjelent az egész szinpartoló egyesület, de sajna társadalmunk vezérférfiainak nejei olyan szép és nagy kalapokban ültek az első sorban, hogy a hátrább ülők csak a kalapok szép tollbokrétáin és csipkedéseiben keresztül tudtak valamit a jól szervezett szinpartoló működéséből ellesni.

Konota János mindjárt másnap rendkívüli közgyűlés összehívását kérte és az összehívott közgyűlésen azt az indítványt terjesztette elő, hogy a nőknek tiltassék meg a szinpartoló való kalapviselés.

Az indítvány természetesen nagy ellenhatásra talált, mert hiszen a női körök főleg azért buzgólkodtak a szinpartoló egyesület megalakításán, hogy a templomon kívül még egy helyet teremtsenek a legújabb divatu kalapok bemutatására.

A férfiak helyeselték az eszmét, a nők küzdöttek ellene. Mivel pedig Nagy-Sulyom társadalmi életében a papucs nem játszik nevezetesebb szerepet, az lett a dolog vége, hogy egyik fél sem engedett, ellenben a szinpartoló egyesület feloszlott.

Felleghy Elemér csekély kárpótlás mellett tovább vonult jól szervezett társulatával, az alaptőkét pedig a Czirbesz András agitációja következtében egy vágóhid létesítésére fordították.

Már fel is épült a vágóhid, éppen a jövő héten lesz az ünnepélyes megnyitása.

Az orvos-gyógyszerész-egylet tisztikarát — melynek elnöke: dr. Löcherer, titkárai: dr. Kármán és dr. Hajesi, pénztárnoka: Kishonthy József volt, közfelkiáltással, egygulang ugra választották a következő három évre.

Az új tisztikar és választmány nevében az elnök mondott köszönetet a bizalomért, ígérve, hogy a szövetség és egyesület ügyeit ezután is ép oly ügykezetten és készségesen fogja vezetni.

A tisztújítás után a tárgyalások vették kezdetüket. Dr. Ruber József kérdést intéz a biztosító társaságoktól elhalálozás után bekívánt bizonyítványra nézve. Ezt ugyan is a kezelő orvostól megkövetelik; az orvosszövetség tárfürdői kongresszusán kimondták ugyan, hogy helyesen cselekszik az orvos, ha nem adja ki az ilyen post mortem bizonyítványt, de ez nincs kötelezőleg kimondva, s ezért bizonyítványt volna egyöntetű és kötelező határozatot hozni. — Hosszas eszmecsere után az elnökséget megbízták a biztosító társaságokkal szemben követendő eljárásra vonatkozó javaslat elkészítésével.

Bács-bodrogvármegyei főokszövetség megkeresése folytán az elhunyt orvos: dr. Hadasy János volt orsz. képviselőjére 20 koronát szavazott meg a közgyűlés.

A budapesti orvosszövetség megkeresésére pedig az összes vármegyei orvosokra kötelezőleg kimondotta a közgyűlés, hogy a gömörvármegyei orvosszövetség egyetlen tagja sem vállalkozik arra a tisztességtelen dologra, hogy valamely fővárosi betegsegélyző vagy más egyleti állásról lemondott kartárs helyére pályázzék.

A zemplénmegyei főokszövetségnek a megyei tisztviselők fizetésrendezése alkalmából elfoglalt álláspontját tudomásul vette a közgyűlés; miután a kérdésben már nem nyilatkozhatnak, napirendre tértek felette.

Dr. Csiky Ferenc helyi uradalmi orvos 30 koronás adományára vonatkozólag azt határozta, hogy azt az orvosok segélyegylete javára fordítják. A Csiky ügyével kapcsolatban köszönetet szavaztak a zólyomvármegyei főokszövetségnek, mely egyik orvostárs ügyében készségesen és sikeresen támogatta az elnökséget.

Dr. Auerbach Lajos ezután orvosi szempontból érdekes és ritka esetet, egy veszélyes betegségben szenvedő gyermeket mutatott be, majd Pösch Aladár rozsnyói gyógyszerész új orvosszereket, kötszereket és saját találmányu gyógyszerkészítményt mutatott be szakszerű előadás kíséretében.

Dr. Zehery István a törvényszéki orvosi gyakorlatból több igen érdekes és fontos esetet adott elő, melyek során tanulságos eszmecsere indult meg. A jelen voltak a szakelődőket és referádákat nagy figyelemmel és élénk érdeklődéssel hallgatták s az elnök nekik köszönetet is mondott a közgyűlés nevében.

Végül a titkár bejelentette dr. Meskó Miklós vármegyei t. főorvosnak az 1903-ik évi közegészségügyre vonatkozó részletes jelentését, mely az évkönyvben egész terjedelmében közölve lesz.

Ezután a közgyűlés az elnök zajos életével véget ért, s közben megérkeztek: Nagy Elemér főtisztviselő, Maurer Oszkár szolgabíró, Sziklay Géza polgármester, Szegheő Gusztáv főjegyző, dr. Pösch József városi ügyész, Feymann László tanácsos (fűrdőigazgató), továbbá Komoróczy Miklós lapszerkesztő és Walther Gyula földbirtokos.

A lakoma 8 órakor vette kezdetét s a hideg idő dacára késő éjféltáncig tartott. Az első pohárköszöntőt a közszeretnek örvendő elnök, dr. Löcherer Tamás mondta, s szép szavakkal, megleghangon méltatva dr. Pösch Dezsőnek negyedszázadon át kifejtett városi és társadalmi működését, őt szívélyesen üdvözölte s jókívánásokkal halmozta el. Csakhamar felemelkedett dr. Pösch Dezső s elhárítva magáról minden ünnepeletet, köszönet mond a kartársai iránt mindenkor lelkes, készséges és figyelmes elnöknek dr. Löcherernek, s őt kartársai nevében is élteti. Erre dr. Maurer a jelenvolt vendégeket köszöntötte fel, Sziklay Géza pedig a város nevében üdvözölte és éltette az összegyűlt orvosszövetségi és egyleti tagokat. Komoróczy Miklós humoros és kacagató tőst kíséretében emelte poharát az orvosokért, Fekete Nándor még Pösch gyógyszerész utódiáért üritett poharat, mire a megemlékezést dr. Pösch József megköszönte.

A kedélyes társaság a pompás vacsora után még sokáig együtt maradt s a vidékiek a reggeli vonattal utaztak el.

A közművelődési egyletből.

A vármegyei magyar közművelődési egyesület mult hó 19-ikén tartott közgyűléséről csak röviden referálhatunk s csak most vagyunk abban a helyzetben, hogy az egyesület érdemes elnökének: Török Bálintnak akkor elmondott s hazafias érzelmektől duzzadó, lelkes beszédét közölhessük. A szép beszéd így hangzik:

Tisztelt közgyűlés!

Az a lelkesült nemzeti mozgalom, mely társadalmi életünkben nemzeti nyelvünk érdekében a mult év folyamán országosra megingott, minden igaz magyar honpolgárban lélekemelő hatást gyakorolt. Mert a rég tepszpedő magyarság telébredését jelentette s köztudatára ébredt az ősi erőnek, mely mellett egész történelmünk bizonyított. Ez ősi erő mellett volt képes a magyar nép létfelele érdekében évszázadok viharos harczeit megvívni. S ez az a nemzetalkotó erő, mely a legvalóságosabb viszonyok mellett is hazát alkotni tudott e helyen melyet a világtörténelem ezer év óta Magyarországnak ismert el.

A köztudat tanuskodik arról is, hogy a magyar nemzet csapásoktól sújtva, erőszakolt tiporra megtartotta azt az erőt, melyet a magyar nemzeti közérzet tartott fel. De ha egy nemzet erkölcsi tényezői satnyulnak, midőn önbizalma is csökken s önérdék vesz rajta erőt, akkor a hódítóképes nemzeti kultúra is, mely egyedül képes nemzeteket és államot fenntartani, lebetetlenné válik, mert elveszti létjogát s nincs mit, hogy kifejezésre juttasson.

Gömörvármegye, mely évszázadokon keresztül a tiszta s hamisítatlan hazafias székelyhely volt, hiszem, hogy ez érzelmeket fogja táplálni a jövőben is. De hiszem és vallom, Uram, azt is, hogy még jönni kell egy jobb kornak, mely hazám függetlenségének örömmünepét fogja hirdetni, s akkor fog igazán szétáradni a magyar nemzeti cultura ellenállhatatlan hatalma a Kárpátoktól Adriáig.

„Minden népnek, valamint meg van a Geniusa — mondja Széchenyi István — úgy meg van saját eleme is. Nekünk magyaroknak az alkotmányos szabadság és a fel-

emelkedett nemzetiség az elemünk Ez az a útfő, melyből mindennek folyója kell Ez elem említésénél vérünket forni, szívünket dobogni, idegeinket mintegy villany által érintve lenni érezzük, s csak akkor emelkedünk földi erőnkön túl és érezzük keblünket isteni tüztől hevülni, mikor alkotmányos szabadságunkról, nemzetiségünk fertőzhetetlenségéről van szó s mikor ezeket fenyegeti veszély mikor annak megmentése körül eped lelünk.

Örizzük meg tehát a legnagyobb magyarnak ha gyományát s egyesült erővel s hazafiúi hűvel törekedünk arra hogy alkotmányos szabadságunk s nemzeti-ségünk s ezzel nemzeti létünk alapját, a nemzeti közérzületet minél magasabbra fejlesszük. Mert ez az, mi nemesak jogosít de képesít is a létre. De erre csak úgy lesz képes a nemzet ha eredeti s egyéni jellegében is erőteljes nemzeti életet tud és akar teremteni.

A rég porladozó dicső ősök honszerelme hassa át az utódok szívát, lelkét, hogy gyarapodjék a magyar faj s terjedjen a magyar nyelv és ennek szolgálata mellett lelkesedéssel mondhassa minden időben: Éljen a hazai!

Kérve még ezuttal becses figyelmöket és közreműködésüket a jelen közgyűlést megnyitom

Hírek és vegyesek.

Örömműnnp a főispán családjában

Hírom László vármegyei főispán közszeretében és tiszteletben álló nejeinek a leányát *Mariássy* Idát mult héten jegyezte el Budapesten *Láng* Lajos es. és kir. tartalékos huszárhadnagy, földbirtokos. *Láng* Lajos volt kereskedelemügyi miniszternek a fia.

Városi közgyűlés. Rimaszombat város képviselőtestülete dr. Kovács László polgármester elnöklété alatt folyó hó 1-én közgyűlést tartott, melyen a polgármester kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elhunyt *Kishonthy* Gyula tiszti ügyészről, meleg hangon méltatta az ő érdemeit Működésével és egyéniségével a város fejlődése szoros összefüggésben lévén, indítványozza, hogy érdemei jegyzőkönyvbe vétessenek s részvétét a város a gyászoló családdal jegyzőkönyvileg közölje. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az indítványt, hozzájárult ahhoz, hogy az előjáróság és a közönség részéről a ravatalra koszoru helyeztessék. — A 400000 koronás törlesztéses kölcsönre vonatkozólag a tanács a beadott javaslatokkal behatóan foglalkozott A helybeli és az első hazai intézetek közül a pesti magyar keresk. bank, a magyar orsz. központi takarékpénztár, a pesti hazai első takarékpénztár egyesület, a pesti magyar kereskedelmi bank a legkedvezőbb: ingatlan lekötés nélkül 4 25% mellett, 90%-os árfolyamkötvény mellett 60 évre adna a kölcsönt E szerint kap a város 360000 koronát, évenként 17000 koronát fizet. A közgyűlés újabb számításokat látván szükségesnek a polgármestert megbízták ezek elkészítésével — A Széchenyi kertnek és a fedett táncz-helyiségnek villamos világítással való ellátására előterjesztést tesz a város. A felszerelést és bevezetést 564 koronáért a város ellátja s mulatságok alkalmával a rendezőség fedezi a világítás költségét A fedett táncz-helyiség használati díja az eddigi 20 koronáról 25 koronára emeltetik fel.

Eljegyzés. Dr. Diószegi Gyula köz- és váltóügyvéd, bankigazgató, Gömör-Kishont t. e. vármegyei t. b. ügyész, lapunk munkatársa és volt felelős szerkesztő május hó 29-én jegyezte el *Kecskéssy* Margitot, *Kecskéssy* Ede es. és kir. nyugalmazott huszárnagy és neje néhai br. *Pongrácz* Olga leányát Budapesten.

Halálozás Városunk közléte és társadalma ismét szegényebb lett Egyik tisztességes koru puritán jellemű, érdemes alakja, a köztisztviselőnek örvendett: *Kishonthy* Gyula dőlt ki az élők sorából Rimaszombat városának hosszú idő óta lelkiismeretes és munkás tiszti ügyész, a rimaszombati takarékpénztárnak igazgatósági elnöke volt, ki e tisztét is sok körültekintéssel és tapintatosan töltötte be. Többször láttuk őt a polgármesteri székben — mint a közgyűlés elnökét — s egy ideig körülbelül másfél évig mint helyettes polgármester vezette a város ügyeit kiváló értelemmel, az ő megszokott nyugodtságával. A 48-as eseményeknek részese volt, s a szabadságharcot végig küzdötte. Ezek óta rendesen betartott reggeli sétáin reminiszcenciáinak előadásával, jóízű humoros elbeszéléseivel kellemesen mulattatta a vele érintkezőket, kik a kedves modoru rokonszenves öreg ur sétáiban mindig szívesen tartottak vele. Még néhány nap előtt is ott láttuk megszokott helyén s nem hittük, hogy ilyen gyorsan végez a betegség a külvilágban szívós szervezettel. A puritán jellemű, tisztességes férfi, ki családjának is méltó büszkesége volt, kedden 31-én reggel rövid szenvedés után örök álmra hunyta le jószágos szemét A halálhír városszerte nagy részvétet keltett, a városházára, a megyeházára, takarékpénztárra, a kaszinóra, az állami iskolákra nyomban kitérték a gyászlobogót, s a család a következő gyászjelentést adta ki:

„Dr. Kres Gyuláné szül. *Kishonthy* Margit férjével dr. Kres Gyulával, fiával: Dezsővel s leányával Margittal; — *Bihary* Gyuláné szül. *Kishonthy* Anna férjével *Bihary* Gyulával, leányával *Sárvai* s fiával *Barnával* mint gyermekei; — *Kishonthy* József gyermekeivel; — *Kishonthy* Klára férjével *Hermann* Sándorral s gyermekeikkel mint testvérek; — unokája *Kishonthy* Zoltánka; — *Kovács* Mária, *Kovács* Katalin, *Kovács* István, *Kovács* Erzsébet férj. *Manczel* Józsefné férjével és gyermekeivel mint unokahugai s unokafivére; — öz. *Zwickler* Ottóné, *Beliczy* Viktorné leányával, *Vicziány* József gyermekeivel mint sógoránk és sógora a maguk és a számos rokon nevében is fájdalommal telt szívvel jelentik a szeretett gondos apa, após, testvér, nagypapa, sógor s hú rokonnak *Kishonthy* Gyula ügyvéd, a rimaszombati takarékpénztár igazgató elnökének; 1848-iki volt honvédhadnagynak; Rimaszombat város ügyészének; Gömör-Kishontvármegye bizottsági tagjának, stb. tevékeny élete 75 ik évében. Rimaszombatban 1904 május hó 31-én reggeli 9 órakor, rövid szenvedés után eszenes elhunyt. A megboldogult hült tetemei 1904. évi június hó 2-án délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint a rimaszombati sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. — Áldott legyen emléke! — Rimaszombat, 1904 évi május hó 31-én

A városi előjáróság külön gyászjelentésen tudatja érdemes ügyészének elhunytát ekkép: „Szab. Rimaszombat r. t. városi előjárósága és képviselőtestülete mély fájdá-

lommal jelenti, hogy *Kishonthy* Gyula városi ügyész 31 évi közszolgálat után 74 éves korában 1904 május 31-én elhunyt. Tisztárisai szeretete és a közönség becsülése kíséri örök nyugvó helyére. Rimaszombat, 1904 június 1-én

Ipariskolák vizsgálata. Mártonffy Márton miniszteri osztálytanácsos, az ipariskolák országos felügyelője f. hó 2-án városunkba érkezik s az itteni ipariskolák vizsgálatá meg. Innen *Druksner* György tanfelügyelővel együtt körutra megy s az összes vármegyei ipariskolákat megvizsgálja.

Eljegyzés. Kármán Ernő rimamurány-salgótarjáni vasúti részvénytársaság tőrekő fiatal vashegyi tisztviselője jegyet váltott *Kódy* Ilonkával Orosházán.

Esküvő. *Gulács* Pál sőregi r. kath. tanító május hó 31-én tartotta esküvőjét a feledi r. kath. templomban *Müller* Iván feledi szolgabírói végrehajtó kedves *Irma* leányával.

A dédesi mandátum. A Dédesen 1903. évi december hó 9-én megejtett országgyűlési képviselőválasztás érvénytelenítése tárgyában a m. kir. Curia elrendelte a bizonyítási eljárást, melynek felvételére a kassai kir. ítélőtábla 1904. évi június hó 7-ikét tűzte ki határidőül.

Körjegyző választás. A zádorfaljai kör mult hó végén körjegyzőjének egyhangulag *Osváth* Bélát választotta.

Iskolai évszázó vizsgálata. A pongyolai ág. hitv. ev. népiskolában az évszázó vizsgát folyó évi május hó 25-én tartották meg. Az egyház és a község tót anyanyelvű s mégis a vizsgán — a vallásnak kivételével — az összes tantárgykból magyarul feleltek a gyermekek, magyar hazafias dalokat énekeltek s a vizsga végén minden gyermek magyar versekét szavalt el. Ezen tény önmagában hordja a dicséretét úgy az egyház tanítójának: *Buzágh* B. Lának, mint az egyház hazafias fiatal lelkészének *Zatykó* János iskolaszéki elnöknek — A vizsgán a kishonti esperesség képviselőjében *Okolicsányi* Ágoston világi dekan, *Hivóssy* Lajos egyházi és *Kicsiny* Gusztáv tanítói dékán vettek részt. — Jelen voltak mint vendégek: *Komáromy* István tb. főszolgabíró vármegyei II. od. aljegyző, *Lenygel* Iván árvaszéki ülnök, *Biess* Elemér helybeli földbirtokos, *Beliczy* András ráhói ev. lelkész *Zatykó* János helybeli lelkész iskolaszéki elnök, *Czénér* Pál ráhói és *Mogyos* Béla nagyszuhai tanítók és *Kengyel* Lajos körjegyző s ezeken kívül a szülők nagy számmal. — Délután a vizsgázó gyermekek és a vendégek *Biess* Elemér földbirtokos vendégszerető házában gyűltek össze s a tágas udvaron a vizsga gondjaitól megszabadult gyermek sereg tánczra kerekedett. — Úszonára a gyermekek — a ház urnója bőkezűségéből — kávéval és kalácsal vendégeltették meg.

Jutalom. A Károlyi Sándor gróf által alapított szövetkezeti jutalomdíjat vármegyénkben *Simonffy* István apinacsikói lakos kapta.

Sorozás. A most folyamatban levő fősorozást tudvalevőleg Rimaszombat város kezdte meg s az állított 107 hadköteles közül 15 soroztatott be. A járásbeli 671 legény közül 144 besoroztatott. 30 póttartalekos lett s 190 távol volt; ezek 75%-a Amerikába vándorolt. E héten a rimaszécsi járás hadkötelesei állnak a bizottság tagjai előtt. A bizottság 31-én a csizi gyógyfürdőben volt vendége az igazgatóságnak s a fürdővendéglő éttermében a vendégek tiszteletére nagy ebéd volt.

Elemi iskolás gyermekek majálisa. A rimaszombati áll. elemi népiskola növendékeinek majálisa a május 24-ikei kedvezőtlen időjárás miatt 26-ára halasztva, a szabadkai erdőben oly fényesen sikerült, hogy ehhez hasonló majálisa nagyon rég óta nem emlékezünk. A pompás reggel derült fénye már előre biztató ígéretek sugárzott a mulatságra váró gyermekek örömtől kipirult arcára; s ez ígéretek a szép májusi nap mind meg is valósította. Reggel fél 9 órakor indultak a leánykák zeneszó kísérete mellett végig a piaczon s a Kossuth utcán, hol a finiskola növendékei hozzájuk esatlakozott s a bájos gyermekesapat muzsika, dobszó és vidám dal között sétált ki a mulatság színhelyére, hol szakadatlan jó kedvben eltöltötte az egész napot társasjáték és tánc között. Délben pompás ebéd volt, melyen több mint száz ember vett részt a gyermekeken kívül. Az éppen itt időző sorozó tiszték a sorozó bizottság tagjaival együtt úgy az ebéden, mint a majális délutánra eső részén szintén jelen voltak A mulatság teljes megnevesedése azonban tulajdonképen a délutáni órákban érte el tetőfokát, úgy annyira, hogy a városnak alig volt olyan családja, a melyik képviselve ne lett volna. Az óriási közönség fel s alá hullámozott az erdő árnyas fái alatt s nagy élvezettel gyönyörködött a kis tánczosok mulatságában, melynek rendezésében *Bodor* László, *Fekete* Mihály és *Schlosz* Lajos tanítók nagy tevékenységet fejtettek ki. Késő alkonyat volt már mikor a növendékek hazaindultak; de a felnőttek közül még számosan ott maradtak s vidám hangulatban fejezték be a kedvező idő által oly sikerültté tett szép napot. Meg kell emlékeznünk *Törköly* József igazgató fáradhatatlan s tapintatos rendezéséről, ki az egész mulatság lelke volt. — Az ebédet s általában a vendégek ellátását *Frank* Menyhért vendéglős szolgáltatta teljes megelégedésre

Halálozás. Megérdemli, hogy megemlékezzünk néhány sorban a szegény fiúról: a fiatal *Poprócsy* Gyula nyomdásztanulóról, ki lapunk betűit éveken át rakogatta egymás mellé s nehéz munkája közben megbetegedett, s 17 éves korában mult hó 25-én hosszas betegség után meghalt 27-én temették el nagy részvét mellett.

A lökösházai tagosítás hitelesítése. Még 1862-ben kezdődött Lökösháza község határának tagosítása és a hitelesítés csak folyó évi május hó 28-án történt meg *Cseh* István kir. törvényszéki bíró, *Glauf* István törvényszéki joggyakornok, az árvaszék részéről *Kubinyi* Ferencz vármegyei ügyész, *Juraszko* Jakab hitelesítő mérnök, az érdekeltek jogi képviselői, valamint az összes birtokosok voltak jelen a tagosítás hitelesítésénél Már április hó végén kellett volna a hitelesítésnek megtörténni, de ekkor még némi pótlások mutatkoztak szükségesnek. Most már a bizottság a működő mérnök, *Machay* Gyula munkáját teljesen rendben találta és a hitelesítést megejtette. Csak a telekkönyvi átalakítás hiányzik még, hogy Lökösháza község telekkönyvi viszonyai is teljesen rendben legyenek.

Panoptikum. A Kispástéren néhány nap óta látható *Lifka* híres muzeuma és panoptikuma. A közön-

ség különösen esténként szép számban keresi fel s érdeklődéssel nézi a világhírű alakok kitünően sikerült viaszmasát. Néhány érdekes látványosság van, mely megérdemli a megtekintést.

A Tompa-szobor-alap. Laptársunk a „Sajó-Vidék” legközebb megjelenő számában kiszámítja, hogy a Tompa-szobor alapból a szobor létesítése után még 1052 korona maradt vissza. Ezt összefüggésbe hozza azzal, hogy 1874-ben Rozsnyó város közönsége egy jól sikerült mulatság összes jövedelmét, — körülbelül 600 forintot — a Tompa-szobor alapjává adományozott; — illő dolog volna tehát, ha ez az összeg a Rozsnyón felállítandó Kossuth-szobor javára fordíthatnák. Ha az eszme, ez a gondolat el fog terjedni, akkor valószínűleg a közel jövőben, következő nevezetes dolgokról fogunk olvasni: A római pápa az elődje által Szent Istvánnak ajándékozott koronát visszakérte, mert már nincsenek pogányok és így nincs szükség a hittérítésre. A koronát, mint hirtlik, Meneliknek fogja adományozni, a ki ebből az alkalomból felveszi a keresztény hitet.

Mezőgazdasági néptanító tanfolyam

Rimaszombatban

A hazai nagy férfiaknak, valamint nekünk is, a legnagyobb óhajtasuk az, hogy a nemzet gazdag legyen — Mikor gazdag a nemzet? Talán akkor, ha a lakosság 30—40%-a a tönkretűtés és züllés útja felé közelg? Nem! hanem ha kevés kivétellel a polgárok mind jómódúak. — De miként lesznek ezek azok? Talán restség és tunyaság által? Nem, egyedül a kitarító szorgalom a biztosítéka ennek. — De ha szabad a nagy ódaköltőnk ezen szavait idéznem: „Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága? — Lesz-e abból a nemzetből gazdag nemzet, amelynek az új generációja nem szokta meg a munkát? Erre a válasz megint csak tagadó. Hát akkor mit kell tennünk az új nemzedékkel? Munkára nevelnünk és azt megkedveltetnünk, még pedig fokozatosan az okszerű munkára — Ezen ide megtestesítésén nagy áldozatok árán fáradozik a földművelésügyi- és a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumunk; az első a különféle gazdasági, méhészeti, kertészeti, háziipari-, népies előadások és a tanfolyamok tartásával, az utóbbi pedig, a magyar Slójd termékeinek terjesztésével világítja meg azt az utat, a melyen a szülők és a nevelők a gyermeknevelésnél haladva, elérhetik hogy neveltjeik a létért való küzdelemben győzedelmeskedjenek s ép testükben egészséges lélek lakozzon, mert egyedül a munka az, amely megóvja az embert az unalom nyűgjétől s ezzel karöltve járó erkölcsi romlástól. — Ilyen irányu mezőgazdasági tanfolyamot július hó 15-től augusztus hó 10-ig rendez a földművelésügyi miniszterium a f. évben, a helybeli néptanító részére, amelyen elsajátíthatják mindazon gazdasági és kertészeti körébe eső dolgokat, amelyekre nekik — mint a kisgazdák fiai nevelőinek — feltétlenül szükségük van, mivel a nemzet napszámosságainak feladata az, hogy a 12 évet betöltő, tanulmányait nem folytató gyermekeket az okszerű gazdálkodással megismertessék, azt megkedveltessék — Mivel pedig Gömörvármegye kisgazdái, mint tudjuk, igen nehezen vállnak meg az elődők művelési módjától, illetve birhatók rá az okszerű gazdálkodásra, igen fűvös dolog volna, hogy annak a 20 néptanítónak, akik helybeli földműves iskolánknál fogják a tanfolyamot hallgatni, nem úgy, mint az előbbi években egy-kettő, hanem nagyobb része meggyéknél kerüljön ki — Ha ez megtestesül s az uttóro tanítói kar, akinek kezében községek jövője van letéve, ez ügyért — mint sok másért, — nem kiméli a fáradságot, meggyékn földművelése oly helyes mederbe tereltetik, mint a milyenbe — az előtt elhanyagolt — állattenyésztésünk.

Felmentett vasutasok

Megirtuk lapunkban, hogy a felöltött vasúti sztrájkból kifolyólag a feled tiszlezi szárnyvonalon alkalmazott néhány vasutas ellen a bíróság az eljárást megindította s a nyomozás alapján a kir. ügyészség vádat emelt *Sztojalovszky* Brunó pályafelvi-gyázó és *Meliska* György mozdonyvezető ellen hivatali kötelesség megtagadásának büntetése és igazgató vétsége miatt azért, mert folyó évi április hó 20-án távozási engedély nélkül állomásukat elhagyták s Nyustyárol Tiszleczra mentek, hol 40—50 főnyi vasúti alkalmazottal arra hívtak fel, hogy felettes hatóságuk parancsa ellenére szabadság nélkül Budapestre utazzanak, továbbá *Oderwald* József, *Csizék* Károly, *Kalina* Károly és *Mesko* Béla mozdonyvezetők és *Molnár* Vendel vonatmálházó ellen hivatali kötelesség megtagadásának büntetése és igazgató vétsége miatt azért, mert április 24-én Tiszleczon összegyülekezvén, az alkalmazottakat felettes hatóságuknak a szolgálat megkezdésére irányuló meghagyása ellen való engedetlenségre hívták fel s hivatali kötelességük teljesítését megtagadták. — Ezen ügyben ítélezett az illetékes helybeli kir. törvényszék május hó 26-án, mikor is elnök volt *Kolbay* Sándor, bírák: *Vozáry* György és *Vesesz* Ferencz, jegyző *Kraysell* Miklós. A vádhatóságot dr. *Mészáros* István kir. ügyész képviselte, védők voltak: a két első vádlotté: dr. *Weinberger* Rezső, a többieké: dr. *Törköly* József. — A *Sztojalovszky* és *Meliska* ügyét első sorban és külön tárgyalták s a bizonyítási eljárás során a kir. ügyész az igazgató vádját eljöttette. — A bíróság kihallgatta a tanukat, többek között *Schmeisz* János nyustyai állomásfőnököt és *Kahle* Frigyes a tiszlezi fűtőház főnökét s a bizonyítási eljárás után dr. *Mészáros* István kir. ügyész mondotta el beszédét, fenntartva a vádat s miután a vádlottak közbivatalnokok, azok szigorú megbüntetését indítványozták, dr. *Weinberger* Rezső viszont meggyőződésében gazdag, szép védőbeszéde során nemesak a vádlottak ártatlanságát, de azt is bizonyítani igyekezett, hogy ők nem köztisztviselők. A bíróság rövid tanácskozás után mindkét vádlottat felmentette, mert nem nyert beigazolást, hogy a terhőkre rótt büncselekményt elkövették. — Ezután következtek a többi vádlottak: *Oderwald* József, *Csizék* Károly, *Kalina* Károly, *Mesko* Béla és *Molnár* Vendel. Ezek ügyét együttesen tárgyalta a bíróság s a bizonyítás során kihallgatta a tanukat, köztük *Sefcsik* Ipoly tiszlezi állomásfőnököt. — A bizonyítás után az ügyész nagy-szabású beszédet mondott, melynek érveit aztán a védő dr. *Törköly* József hatóságos és lendületes beszédben igyekezett megdönteni. — A bíróság délelben hozta meg ítéletét s kimondotta ugyan, hogy a vasutasok közhivatalnokok, de miután ebben az esetben nem nyert beigazolást, hogy a vádlottak a terhőkre rótt büncselekményt tényleg elkövették, az összes vádlottakat felmentették — A kir. ügyész mindkét ítélet ellen fellebezést jelentett be.

Halálozás. Ifj. Csapó János helybeli iparos polgártársunkat gyászba döntötte nővérének: özv. Széplaky Pálné szül. Csapó Máriának május 25-én Gömör Székáron bekövetkezett elhunytá 27-én temették el az elhunytat Székáron.

Mulatságok. A melegebb időjárás beálltával megkezdődnek a nyári mulatságok is, s a kinek mulatós kedve van — ha eső vagy a levegő lehülése nem mond vétőt — ugyancsak kivetheti részét az efféle élvezetből. A mulatságok sorozatát a Széchenyi kertben a helybeli *isz. négyzet* nyitja meg, mely f. hó 5-ikén 1 koronás beléptudijjal tartja meg táncmulatságát.

Azután jön a „Gizella” *kisdedővő intézet*, mely 12-ikén — a következő vasárnapon tartja szokásos tavaszi mulatságát s ez egyszersmind az apróságok vizsgálata is, melyen táncszal, társasjátékokkal és verseléssel szórakoztatják a kicsinyek a szülőket és érdeklődőket.

A *Polyári olvasókör* június 19-én tartja meg szokásos mulatságát, melynek akkoriban is volt szépszámu közönsége, mikor három mulatságot rendeztek egy nyáron. Hihető, hogy most — midőn hír szerint csak egy mulatság van tervbe véve — az eddiginél még nagyobb lesz az érdeklődés.

A jövő hónapra: júliusra is van már tervben egy mulatság, melyet a rimaszombati és losonci *nyomdászsegédek* együttesen rendeznek. — Igazán szép gondolat, hogy a losonci és a helybeli közönség egy mulatságon városunkban összehozassék, s miután a rendezőség alaposan nekilátott az akciónak, remélhetőleg sikerülni is fog, mert a cél, minek javára ez a mulatság tervezve van, igazán nemes és humanus. — A tiszta jövedelmet ugyanis szegénysorsu tüdőbeteg nyomdászok szanatoriuma javára fordítják, s ezzel kívánják támogatni azt az országserzte megindult nemes mozgalmat, mely a lélekölő, nehéz munkában megbetegedett nyomdászok javát célozza.

Végzetes tévedés. Tragikus eset történt hétfőn este Rimaszombat határában. A keddi sorozásra kellett ugyanis az egyházasbásti hadköteles legényeket előállítani s hétfőn a bíró kocsin szállította be őket. Egy kocsin ültek: ifj. Adám István, Adám János, Mede Gazda András és még ketten. A legények vígan voltak, utközben többször megálltak a kocsmák előtt s egyik-másik alaposan felhajtott a jóból. Jánosiból befelé jöve az örház melletti fordulónál az egyik legény botjával hadonászni kezdett, mire összekaptak és addig birkóztak, míg Mede és Adám István kifordultak a kocsiól és úgy dulakodtak. Erre Adám János leugrott a kocsiól és bicskájával nekimenve Medének unokatestvérét ifj. Adám Istvánt ki akarta szabadítani ennek körmei közül. Mede Gazda András ekkor látva a veszedelmet, hatalmas fokosával Adám János felé sujtott, ez azonban elkapta a fejét s a fokos czélt tévesztve az Adám István koponyáját érte úgy, hogy az nyomban ketté repedt. A szerencsétlenül járt legényt súlyosan vérző sebével eszméletlen állapotban szállították be éjjel a közkórházba, hol jelenleg ápolás alatt áll. Az ügyben megindult a vizsgálat s Cseh István vizsgálóbíró ki is hallgatta a csendőrök által előállított Mede Gazda András s azután szabad lábra helyezte.

Szerkesztői üzenet.

T. A. S. Úgyes gondolatok vannak benne, de nincs közöttük se összhang se következetesség

Berakni való uborka.

A helybeli **conserv-gyár** berakni való uborkát nagyban vásárol, fölkeri a birtokos közönség érdeklődő tagjait, hogy a részletek megbeszélése végett a **gyárvezetőség**gel érintkezésbe lépni sziveskedjék.

Borbély tanulóul

egy 13-14 éves ügyes fiu alóhírt borbély- és fodrász-műtermébe kedvező feltételek mellett fel fogadatik. Levélbeli tudakozódásokra **Lengyel Samu** készséggel ad felvilágosítást **Kassán, Rózsá-utca** 2-3

Tanuló kerestetik

Korent Vilmos rimaszombati puska-műves, géplakatos és mechanikai műhelyébe.

Csongrádi bor

legjobb minőségben, házhoz hordva literenként **24 krért** kapható: **Gömöri Ede** vendéglőjében.

Betonmunka vállalkozás.

A helybeli főgimnázium új épületénél a **betonmunkálatokat** elvállaltam és azt már foganatba is vettem.

Ez alkalomból tisztelettel van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy minden e szakmába vágó **vizi és földalatti és magas építményi beton és vasbeton** munkákat, esatornázásokat, gazdaságok részére **jászlakat** és **etető vályukat**, valamint mindenféle **ozémentlapot** és **ozémentárut** itt időzésem tartama alatt szállítok, illetve azok készítését a lehetőleg legolcsóbb árért elvállalom.

Felészólításra úgy helyben mint vidéken rögtön megjelenek.

Rimaszombat, 1904. május 24.

GERGELY SAMU,

ozémentáru gyár és beton építkezési vállalkozó, Losonci-utca 24. sz.

A „Tompá”-szállodában
Gede István vendéglős kitünő minőségű **putnoki ó-bort** — utozán át kimérve — literenként 30 krért árusít. 18-*

Hirdetmény.

138. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1904 évi 2125 száma végzése következtében **Palánszky János** ügyvéd által képviselt a **rimaszécsi hitelszövetkezet** javára **Kossuth József** ellen 400 korona s járuléka erejéig 1904. évi április hó 15-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1460 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, sertések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíró 1904 évi V. 132/2. sz. végzése folytán 80 korona tőkekövetelés és a bíróság már megállapított költségei erejéig Csizben alperes lakásán **1904. évi június hó 15-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében, készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1904. évi május hó 27-ik napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Átadó kereskedés.

Egy 25 év óta fennálló rőfös- és vegyeskereskedés italméresi engedélylyel és trafikkal élénk forgalmu helyen visszavonulás miatt kedvező föltételekkel átadó, bővebb értesítéssel szolgál: **Takács János Nyústyán.** 1-2

Hirdetés.

Rimaszombatban, **Jánosi-utca 38. sz. alatt** a vásártérhez közel fekvő emeletes házban az emeleti lakás **azonnal bérbeadó**; de maga az egész ház tágas udvar, rendezett gyümölcsös és veteményes kert **szabad kézből örök áron is eladó.**
Szerényi János.

Korcsma bérbeadás.

Pálfalva község birtokossága tulajdonát képező korcsma, mely áll: **korcsmaház, 2 szoba, kamra két istálló, állás, pincze, jégverem** és 9 hold belsőségből. **1905. január 1-től** több évre bérbeadó.

Pálfalva, 1904. május 29.

Szőke István, bíró

Gánóczi gyógyfürdő.

Szepesmegyében a kassa—oderbergi vasut poprad—felkai állomástól és a gánóczi vasut megállóhelyről 20 percz alatt elérhető.

Fürdőidény május 15-től szeptember 15-ig.

A forrás 24° C. **rendkívüli szénsavas.** 60 löerejű **ujjonnan fűtéssel berendezett férfi- és női tükör-fürdők** **maszással** és **zuhanyokkal.** Ajánlatos **reuma-, kőszvény-, isias-, gyomorhurutnál, emésztési bántalmaknál, vérszegénységknél, ideggyengeségknél, sőt izomhűdéseknel, görvélyes bántalmaknál és angolkórnel.** Az utobbinál felülmulthatatlan egyedüli.

Szobák napi ára 1 kor. 20 fillértől feljebb és jó ellátás a la Carté és table d'hôte heti pensio 20 kor. Prospektust vagy levélbeli megkereséseket díjtalanul küldi a fürdőgondnokság vagy az új fürdőtulajdonos

WANIEK GYULA Kassa.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség tudomására, hogy **női- és férfi-divat, confectió- és cipőárú üzletemet** teljesen feloszlatom és a raktáron levő összes árukat igen **olcsó**

leszállított árak mellett

kiárusítom. — Kérem erről tudomást venni és ezen rendkívül kedvező alkalmat felhasználni és minél többet vásárolni.

Vagyok kiváló tisztelettel

GLÜCKSTHAL I.,
Rimaszombat.

Üzleti állványok, butorok és egy 4 öles vásári deszka-bódé szintén olcsó áron eladatnak.

Hatóságilag engedélyezett végeladás

Rozsnyói vasas gyógyfürdő és hidegviz-gyógyintézet Rozsnyón (Gömörm.)

Vasas hidegviz-gyógyfürdő, klimatikus gyógyhely.

Fekszik 400 méternyire a tenger szine fölött; a szelek ellen teljesen védett, kies fekvésű csusomi völgyben, az 1290 méter magas Pozsáló vagy Ökörhegy alján, a várostól 20 percznyire. Pormentes levegő, gondozott sétányok, villamos világítás, föltűnően olcsó árak, vasut-, posta- és táviradaállomás, a várossal telefon összeköttetés.

Elő- és utóidényben 30 százalék engedmény.

Nagy kirándulóhelyek: dobsinai jégbarlang, aggteleki csepkőbarlang, szádellői völgy, krasznahorkai vár stb Prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál

a fürdőigazgatóság.

Dr Hajcsi Sándor, fürdőorvos

Feymann László, fürdőigazgató.